

♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

Izhaja vsak dan razen
nedelje in praznika ob
3. popoldan.

Posamezna številka stane
10 vinarjev.

♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

MARIBORSKI DELAVEC

Neodvisen delavski list za mesto in okolico.

♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

Po pošti stane mesečno
3 K 20 v

Uredništvo in upravni-
štvo: Schmiderejeva u-
lica št. 5.

Telefon 8/Vl.

♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

Letnik 2.

Maribor, sobota 1. februarja 1919.

Štev. 26.

Kri v Mariboru.

V »Napreju« od 30. p. m. je pod zgornjim naslovom neki dopisnik izrekel sodbo, ki bi bila morda za ljubljanske dogodke 20. septembra 1908 — torej pred dobrimi 10 leti — na svojem mestu, za nas pa tu v Mariboru in v teh časih in razmerah in spričo stvarnega položaja dogodkov niti z daleč ne more obveljati. Da pisec te sodbe ne pozna naših razmer, prizna sam, ko pravi, da se mu »povsem neverjetno zdi, da bi bili organizirali v Mariboru dijake za demonstracijo«. Če bi bil pisec pri pondeljkih dogodkih navzoč, bi bil moral na lastne oči videti, da se v to demonstracijo ni samo dijakov organiziralo, marveč tudi vso, prav vso šolsko mladino iz najnižjih ljudsko-šolskih razredov, da je to nedolžno mladino vodilo učiteljstvo deloma naravnost deloma po ovinkih iz šol, kakor bi bili šli k zapovedani procesiji. Da, še več! Videli bi bili, da so matere vlačile seboj celo otroke, ki še niso zreli za šolo. Da in kako dobro je bila ravno mladina organizirana, se je videlo po hujskajočih napisih, ki jih je ravno šolska mladina ponajveč nosila po mestu. In ko so padli usodepolni streli, tedaj bi bil slišal tisočeri nemški vik in krik: »Auf unsere Kinder, schießen diese slavischen Bluthunde!«. Da, tako globoko je bila ta demonstracija zasnovana, od otroka pri materinih prsih do sivolasih starcev in stark, vse kar nemško ali nemčurško čuti, vse, vse prav vse je bilo že tedne poprej organizirano za ta dan za ulico in — za poboj.

No in potem, povejte nam, kaj bi se dalo »maršikaj mileje opraviti« od naše strani? Dopustite si stvarno dopovedati, da smo mi ravno s svojo preveliko milobo morda sokrivi, da je tako daleč prišlo. Mi smo vedeli, kaj se pripravlja že tedne in tedne popreje, mi smo pristojne oblasti svarili in opozarjali na razna predznamenja za izbruh tega nasilja, in še dan popreje smo skušali vsaj nemško delavstvo odtegniti iz soudeležbe in sokrivde na teh dogodkih, ponujali smo jim kot bratje odkrito svoje roke. Zaman, vse brezuspešno!

Ravno nemški železničarji in sploh vsa nemška soc. demokracija je tvorila glavno organizirano silo pri tem rumelnu, vsaj so še svojo godbo v to službo vtaknili. Ko smo na usodni dan videli, da vse vkup nič ne pomaga, smo skušali predsluteče zlo s tem zmanjšati, da smo se ob času demonstracij odstranili iz glavnih ulic in sicer tako daleč, da so nemčurske babnice vpile: »Schaus, ka Windischer traut si auf die Gassen!«. In če so tu pa tam posamezni e zlasti naše vojaštvo zapazili, so kot divjaki pijuvali na nje in vpili: »Nieder mit den Windischen! Abzug serbische Königsmörder!«. Prve žrtve te razdivjane

druhal so bili naši iz šole gredoči otroci. Prvi nemški streli na naše posameznike so padli že pol ure pred glavnim izbruhom v Grajski ulici. Posamezni streli so se nadaljevali na poti pred rotovž. Ravno mi smo se jezili, zakaj je naša vojaška oblast za tak rumel postavila tako malo vojaštva in policije na ogrožene ulice.

Reklo se nam je, da namenoma ne marajo hujskačem nuditi povoda za še večje hujskanje. Zanesli so se na osebno poštenost tistih, ki so to demonstracijo priredili in ki so bili za nje izid tudi od ovorni. Ali ravno ta naša prevelika miloba je rodila nasproten uspeh: hujskači so jo smatrali za našo slabost. Ta zavest je tisočero zdvijino druhal pri naskoku na rotovž spravla čisto ob zadnjo pomet: pobili so policijskega komisarja na tla, naskočili so mali voj vojaške straže, začeli so pokati revolverji; ja, g. poročevalec pri »Napreju«, kaj bi vi v tem trenutku storili, če bi bili recimo poveljnik te straže? Bi bili ukazali pometati puške proč in se od druhal pustiti pobiti in pomandrat? Mar ne veste, kako je nemška soldateska, ne da bi bila količkaj ogrožena in ne da bi je bilo treba braniti važno poslopje in urad pred razdejanjem, pred 10 leti v Ljubljani proti bežim Slovincem postopala?

G. poročevalec »Napreju«, če ste tako prepričani, da »bi se s primernim pojasnilom in sporazumom in brez terorizma bila dala stvar tudi opraviti«, le iskreno obžalujemo, da tega svojega prepričanja niste prišli že pred točo tu sem pri teh nemških sodrugih vdejstvitih. Vedeti bi pa morali, da so to delo Vaši tovariši že poskušali, da smo te poskuse kakor že zgorej omenjeno, še v zadnjem trenutku tudi mi obnovili, pa vse zaman. Tudi mi ne pozdravljamo streljanja ne od te, ne od druge strani. Ampak kdor sam z odprtimi očmi sili y brezno, si je sam kriv, če vanj pade.

Slovinci! Slovenke!

Komaj smo zadihali zrak svobode, je naša domovina ogrožena po dednem sovražniku. Naši mladeniči, naši možje hitijo koroškim bratom na pomoč. To vrlo četo naših brambovcv, ki se po petletni vojski ne strašijo bojnega truda in vojaških naporov, moramo oskrbeti z vsem potrebnim.

Slovinci! Slovenke! Naši požrtvovalni prostovoljci in vojaki potrebujejo zlasti perila. Vi ga jim morate dati. V teh bridkih letih, ki so za nami, so ljudje, ki so nas sovražili, mnogokrat trkali na Vaša vrata in šte jim dajali. Sedaj dajte svojim! In če ste prej zaklepali predale

pred tujci, jih sedaj odprite na stečaj za brate.

Zbirališče perila je po mestih pri postajnem poveljstvu, po deželi pa v župniščih in pri orožniških postajah.

V Mariboru se sestavlja odbor, kateri si stavi nalogo nabirati in propagirati nabiranje perila.

**Slovinci! Slovenke! Go-
vorite povsod samo slovenski!**

Mariborske novice.

Nov slovenski odvetnik g. dr. Fran Ir-
golič je otvoril v Mariboru svojo pisarno na
Tegetthoffovi cesti št. 45, nasproti glavnemu ko-
lodvoru.

Slovinci, govorite povsod slovenski!
Vsak zaveden Slovenec naj pri vsem kar mu
je najsvetejše, priseže, da bo povsod najpreje
rabil samo svoj materin jezik, zlasti v trgovinah
in v uradih. Le v res izjemnih slučajih, če je
prepričan, da ga dotični, s komur ima opraviti,
res ne more razumeti, naj se posluži nemščine.
Storiti pa je tudi to izjemo dolžan tako, da bo
dotični občutil, da se mu stori le milost, ako
se z njim govori nemški.

Razpis služb. Pri fin. okr. ravn. v Mari-
boru je zasesti več mest pisarniških moči. Inva-
lidi imajo pod enakimi pogoji prednost. Lastno-
ročno pisane prošnje je takoj vložiti pri fin. okr.
ravn. v Mariboru.

Tobačna glavna trafika v Mariboru
gosposka ulica 32 je razpisana v oddajo po-
tom javnega natečaja, jamščina znaša 700 K,
ponudbe so napraviti na predpisani uradni tis-
kovini in jih najpozneje do 28. svečana 1919
10 uri dopoldne izročiti predstojniku finančnega
okrajnega ravnateljstva v Mariboru. Natančnejši
podatki so razvidni iz na uradni deski pri fin.
okr. ravnateljstvu in pri mestnem magistratu v
Mariboru nabitem razglasu.

Tragična smrt Bubakove. Zvedeli smo,
da je gospa Bubakova, žena tapetnika, ki je
bila zadnjič ustreljena na trgu, iskala svojo
hčerko, ki je tako dolgo ni bilo iz šole domov.
Medtem so učitelji peljali otroke k demonstraciji.
Mati išče otroka in pri tem jo zadene krogla.
Ali se boče učiteljica zavedla, da je dala ona
povod za nesrečno smrt Bubakove?!

Sramotno so zapustili svojo četo sledeči
vojaki. Četovodje: Pogačar Anton (Mošnje, Ra-
dovljica), Koser Ivan (Sp. Gasteraja, Maribor),
Fabjančič Ivan iz Ptuja; desetniki: Melanšek
Martin (Sv. Andrej, Slov. Gradec), Vajda Alojz
(Stojinci, Ptuj), Stojnič Stefan (Garasnica, Hr-
vatsko), Ukmar Albin (Gaberje, Celje), Obersnel
Ivan (Naklo, Sežana), Antoličič Josef (Sv. Mi-
klavž, Maribor), Serk Henrich (Vosek, Ptuj),
Vogrinc Franc (Varperk, Ptuj), Seifried Janez
(Maribor); poddestnik: Sašel Andrej (Henčah,
Celovec); dragonci: Žager Anton (Žaga, Tol-
min), Vaupot Franc (Oplotnica, Konjice), Štru-
kelj Franc (Lukovica, Kamnik), Kravčar Anton

(Občina, Novomesto), Rubin Josef (Sv. Marjeta, Maribor), Holc Franc (Lakošak, Ptuj), Pavlič Rudolf (Železna Kaplja, Velikovec), Kaučič Andrej (Ivanjšovci, Ljutomer), Skerbinjek Janez (Oplotnica, Konjice), Krivec Martin (Majšperk, Ptuj), Pompe Franc (Loka, Celje), Breznik Konrad (Sv. Miklavž, Maribor), Fošt Franc (Oplotnica, Konjice), Flis Anton (Sv. Bolfank, Ptuj), Kotnik Josef (Hrastnik, Celje), Krajnc Ciril (Sv. Bolfank, Ptuj), Kovačič Josef (Rajhenburg, Brežice), Matevž Anton (Kamnik), Meško Franc (Vičane, Ptuj), Pfajfar Josef (Vel. Nedelja, Ptuj), Repina Alojz (Večina, Maribor), Štreihar Miroslav (Sv. Ilj, Maribor), Zupanz Valentin (Radovljica), Žmavc Ivan (Čermljenšak, Maribor), Vaupotič Stefan (Sv. Ilj, Maribor), Lah Henrik (Fram, Maribor), Purgaj Ivan (Ranče, Maribor).

Protest nemške Avstrije Radi dogodkov v Mariboru je poslal nemški avstrijski minister za zunanje zadeve oster protest vsem antantnim državam, posebej še Ameriki. Poziva jih naj pošlje antanta v Maribor in sploh na Sp. Štajer antantne čete. No seveda, to bi radi. Mi vse-kakor nimamo nič proti temu, da pride par Amerikancev sem, da vidijo, kdo izziva in kdo zasluži kazen. Naših čet pa seveda ne bomo pošiljali nikamor drugam.

„Umor v Sarajevu“, je naslov knjižice, ki je izšla v Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani. Knjižica dokazuje, da so gotovi krogi na Dunaju in Pešti umorili presto naslednika Franca Ferdinanda in ta umor potem očitali Srbom. Knjižica se dobi za 1 K v trgovini Weixl na Glavnem trgu.

Učiteljica v prvi meščanski šoli Fontana se je tudi udeležila demonstracije kljub slabemu vremenu. Ta teutonka je v šoli tako zmrla, da ima vedno kožuh okoli vratu, a v ponedeljek jo na ulici ni zeblo, bržkone ji je zayrela germanska kri. Nujno je treba, da se jo postavi pred vrata, da se malo ohladi. V šoli vedno pravi: »Marburg wird nie windisch, Marburg bleibt deutsch!« Révici se meša, zato ne spada več v šolo!

Kdo je morilec? Nemški listi nas sedaj imenujejo »morilce«. Morilci so oni, dokaz temu je zavraten umor poročnika Vidmajerja. Tudi grozilna pisma, ki jih dobiva general Maister, so priča, da so Nemci morilci. S takimi ljudmi ne imejmo nobenega usmiljenja!

Iz preiskovalnega zapora pobegnil je sinoči desettin Anton Peršon, že dlje časa kot bolniški strežnik dodeljen v tukajšnji rezervni bolnici. Peršon je tukajšnji domačin iz Pobrežja. On je eden tistih mariborskih nemčurjev, ki se je znal po vetru obračati. Preje pod Avstrijo se je izdajal za trdega Nemca, zdaj od prevrata je postal Jugoslovian s slovensko karkardo na kapi. Do zadnjega časa se je obnašal složno in mirno, da si je med slovenskim govorjenjem rad mešal svojo mariborsko nemčurško govorico. Od kar pa so se Nemci začeli organizirati za ponedeljkove demonstracije, je postajal čim dalje drznejši, v službi malomarnejši in s slovenskimi bolniki bi bil najraje govoril samo nemško. V ponedeljek se je izmuznil iz bolnice, zamenjal jugoslovanske znake s frankfurtarico ter se kot pristen »Prusjak« udeležil demonstracije na Glavnem trgu. Baje ga je v to neprevidnost zavedla njegova sestra s preobilico opojne pijače. Ko se je vrnil nazaj v bolnico, se je že čutil kot pristen Berlinovec, govoril je samo nemški, nahrulil je nekega bolnega slovanskega častnika in drugo službeno osebje, čes, »Marburg ist und bleibt stramm deutsch«. Njegova predrznost je prekipela tako visoko, da so ga morali ovaditi radi sumnje veleizdajalske propagande. Vtaknili so ga v preiskovalni zapor v bolnici. Prvi čas je hlinil kesanje se veliko jokati in še včeraj je prosil odpustanje. Zvečer pa je vpora-

bil priliko, ko je straža nekega sojetnika gnala na stranišče, je siloma odprl vrata in zbežal skzi stranske izhode na prosto. Pobegli je srednje velikosti, dobro rejen, temne male brke, pri govorjenju nekoliko jeclja in se po glasu in kretnjah obnaša kot ženska. Na policijo z njim. Kdor ga zasači!

Pozor pred tujimi železničarji! Na živilskem trgu se je dogladlo, da v teh dneh zahajajo k nam po živila tuji železničarji iz Nem. Avstrije. Najbrž ne zahajajo tu sem samo zaradi nakupa živil, ampak opravljajo bržkone še druga zaupna opravila. Priporočamo, da se povsod strogo zahteva, da se samo tistim prodajajo živila, ki se izkažejo z družinsko polo, da res stanujejo v Mariboru.

Nemška podivjanost. V Gradcu je minoli terek napadel praporščak Raich, bivši učiteljčnik v Mariboru in tudi tukaj doma, slovenskega akademika z bikovko ter ga tako pretepel, da se je zgrudil napadeni ves krvav na tla. Akademik je zakrivil samo to, da si je upol na cesti slovensko govoriti. Množica je potem tirala napadanega s klici: »Zur Polizei mit dem windischen Hund!« na policijo, kjer so ga zaslišali in mu rekli, da naj gre. In v Mariboru? Tukaj Nemci ne samo nemoteno nemški govorijo povsod, še celo nas na ulici nahrulijo, če govorimo slovenski. Slovenci, govorimo povsod slovenski! Pokažimo, da smo mi gospodarji Maribora!

Oddajte orožje! Okrajno glavarstvo v Mariboru razglašajo: Z ozirom na javno varnost se v smislu orožnega patenta s tem odreja, da se mora v občinah Studenci, Krčevina, Lajtersperg in Radvanje orožje vseh vrst brezpogojno oddati pri dotični orožniški postaji, in to najkasneje do 1. februarja 1919 ob 3 uri popoldne. Kdor se ne upokori tej odredbi, bo takoj aretiran ter strogo kaznovan; orožje se pa zapleni. Orožje se odda proti potrdilu. Orožni listi so do preklica te odredbe brez veljave.

Prodaja vžigalic. Vsi trgovci in trafikanti se pozivajo, da pridejo na mestni gospodarski urad po nakaznice za vžigalice v ponedeljek 3. febr. od 9—11. ure popoldne. Trafikanti se morajo izkazati z tobačnimi knjižicami, trgovci z obrtnimi listi.

Razne novice.

Bagdasko železnico so prevzeli Angleži, železnice v evropski Turčiji pa Francozi. Te železnice je imela prej v roki Nemčija. Tako se godi nemškemu imperializmu. Samo pri nas še vzdiga predrzno glavo!

Krsta — dar za rojstni dan. Na Kitajskem vlada čudna navada. Kadar slavi kateri izmed roditeljev petinpetdeseti rojstni dan, se zbere vsa njegova deca krog njega in mu v znak spoštovanja pokloni krsto. Ta krsta ostane v hiši tako dolgo, da dotičnik umre in ga potem deno vanjo. Popotniki, ki so potovali po Kitajskem in prišli na stanovanja starejših ljudi, so nalezli pogosto na take krste, kar se jim je zdelo sploščetka zelo nerazumljivo.

Zahvala.

Ker moram opustiti prodajalno vojno-pomožnega urada na glavnem kolodvoru, se tem potom zahvaljujem g. postaj-načelniku in vsem odjemalcem, zlasti železničarjem za izkazano mi naklanjenost.

S spoštovanjem

Josipina Jarc.

Sluškinja, ki bi opravljala vsa domača dela, ter tudi nekaj pomagala v kuhinji se takoj sprejme v Celje. Plača dobra. Nastop takoj. Naslov je na razpolago v trgovini V. Weixl Maribor, Glavni trg 22.

Razglas o naznanilih stanovanj.

V smislu naredbe Narodne vlade SHS v Ljubljani z dne 17. prosinca 1919, št. 295 uradni list XL. odrejujem sledeče:

Kdor ima v Mariboru ali njega okolici, dvoje ali več stanovanj; mora to naznaniti mestnemu magistratu v teku osmih dni po tem razglasu; pozneje pa v teku osmih dni po nastopu te okoliščine.

V istem roku je naznaniti:

1. Vsa stanovanja, ki so prazna, ali služijo le za shrambo ali so sicer opremljena kot stanovanja, pa v resnici ne stanuje nihče v njih.
2. Vsa stanovanja, ki se resnično uporabljajo le nerazumno kratek čas v letu.
3. Vsa stanovanja, če je število sob večje nego število stanovalcev brez služabništva. Vendar pa je prijaviti vsako stanovanje s štirimi in več stanovalskimi prostori. Če šteje rodbina osem in več oseb, je prijaviti le stanovanje, ki obsega pet in več sob; prednje, kopalne in poselske sobe pri tem ne štejejo kot sobe.
4. Vse prazne in vse nezadostno opremljene zasebne, obratne in poslovne prostore.

Naznanila pod 1, 2 in 4 mora podati hišni lastnik, naznanilo pod 3 pa imetnik stanovanja.

To naznanilo mora obsežati:

- a) ime in stan imetnika stanovanj;
- b) ime in stan hišnih lastnikov (njih pooblaščenec);
- c) pri stanovanjih, oddanih v celoti ali deloma v podnajem, ime in stan dotičnega podnajemnika;
- d) lešo (adresno) in obseg vsakega stanovanja;
- e) najemnino in
- f) pri stanovanjih, oddanih v najem za določeno dobo, navedba, kdaj poteče ta doba.

Taka naznanila morajo podati tudi svojci tistega, čigar je stanovanje, če žive z njim v skupnem gospodarstvu in imajo v Mariboru ali njega okolici še posebej svoje stanovanje.

V naznanilu je povedati, katero stanovanje potrebuje naznanilec zase. Če trdi, da potrebuje zase več nego eno stanovanje, mora to potrebo utemeljiti.

Naznanila so po tarifni točki 44 lit. g. pr. zak. prosta kolka.

Ker nedostaja stanovanj, je mestni magistrat prisiljen na točno in natančno izvršitev tega ukrepa gledati, in se bodo prestopki kaznovali z globo do 5000 K, ali z zaporom do šestih tednov, katere kazni se bodo eventuelno tudi druga poleg druge izrekle.

Kdor navaja k takemu prestopku ali sodeluje pri njegovi izvršitvi, se kaznuje na enak način.

Mestni magistrat v Mariboru, dne 30. prosinca 1919.

Vladni komisar:

Pfeifer s. r.

Učenec iz dobre hiše priden in zanesljiv se išče za takoj v papirni trgovini V. Weixl, Glavni trg 22.

SODA kristalova, se prodaja pri Jos. Šerec, trgovcu v Mariboru, Tegetthoff-ova cesta št. 57. 3—2

Otvoritev pralnice! Uljudno naznanjam c. občinstvu, da sem zopet otvoril mojo pralnico na Franc Josipovi cesti št. 9 (prej Fani Wittek). Za obilen obisk prosi Florijan Strohmalter.

Juraj Gredlič, brivec v Tegetthoffovi cesti 22 se priporoča jugoslovanskemu občinstvu.